

1-8*

465

card U. Ragobaya
18 APR 1940

pp. 1-8

Baleha- ba Rametse a Thobela.

g/26

19/4/40

meetsa xa a tsebye ke motho xe e se
yina monye Thobela.

Xo re: "Molepa" ke xone mmotini wa dipitane
Baleha ba boya Botxalata. Fela

xa seo tsebye jobane ma ba tlile
leng mono. se se tsebyane ke xone

xa ba na kxosi. Leo ba tsebyang ka
sona ke xone e be e le banudi ba

dithsini xape e le ba buri ba ditsoa
le masapelo le di thiwana le menipi.

Monipi le lesapelo di be di ratero.
Kuwa.

Lesapelo e be e le seipone xa bona
xape ba be ba re se, Kwedi e dutse

ba lebelela ka lesapelong xa thsetse
meetsa. Ka mat' meetsa ao ba be ba

txona xo bona ngwedi o moxa -
pele xa batho kamotia. Nona le ba

o bona, byona bošexo bys, ba tla lala
ba phalohwa di hlōsō ka maxane

xone bore xe bore ke a sa, le hwetse
dihlōso tōn bona diphadima kamotia.

Notes on the Lepa, and the
cheftainship

sindere

2/26

3/3

465

2

K34/26

2

Ke mo o tla se kwa ba Kxalabye
 ba se: "ngwedi o dutse. Maabane
 e be e le wa Balema, leho e ke
 wa nena batho Kamotika. E tšwa
 ba šiyu se ne ke wa nena "Basetsa"
 Kacobane Balema le bona ba be
 ba ne "Basetsa."

Ke o ka ne Molepa, ba f hofelwa
 Kwan ba rata se o re "Banyai."
 Dōna o tla hlalhelwa dikoko.

Le se melao ya bona e sa tšbye
 Kamotika feela e mengwe melao
 ya bona se:

Lesateng la Molepa se be se sa
 tšwele motho se e se bona ka
 rasi. Ke o be o ka tšwele
 lesateng la Balema o be o lefa
 ka kcoma. E ba se se ya ila.

Se ila se bona sefa:

E ba se se motho a ka tšwele
 ka mehla masateng a bona o be a
 tla hwetse kcoma mo hlohangwe
 hwile koma a ba tšwele tala

465

No 4/26

3

yeo. Mme e be e tlane Kasobane Palina
ba se ba ne oca ba ji namma ya xo hwa,
ba lahla namma yeo ya Ksomo.

Xe ba be ba hweditse Ksomo e
hwile a ba e Koaola molala score
batho ba hlome e ke Ksomo yeo e
bolailwe. Ka xo ryalo a ba fihlas xo
lehu la dikomo tsa bona.

Wa bobedi molao sa:-

Xe Mosetse a be a ka tšewa ke
Moleha, a be a ne mohla
Kswedi e dulang, bar se se ba
seola basadi le bana, ngwetšä yela
ya mosetse e be e e phulelwa
ntlo mme ya nthä hloxi e le ka
kane oca ntlo ka lesoba ba e bedo.
Ka xo ryalo e ba se ba hlošitšä
'hsetse bya xo ntšea motlamo."

Wa Boraro molao sa:-

Xe motša a be a lwala, mme ba
bona scobane a byab babya kuau

e ba nitšaxetšā, Kasobane e ba sa
nyatse xo bona motho wa bona a
e hwa a sa ele madit. Motho
le Kxomo e be e le selo se tse
Balering. Ke ka baka leo o no xo
Kwa Balera ba pela ba re!
Kxomo - Motho.

Monna mo polang ya balwetšā
Monna e moqwe o tile a Kxethwa
do ba moitšaxetšā wa batho Kasobane
e be e le senatla sa monna.
Uwa isa Mengwasa e se metse
Monna yeo a swarwa ke bolwetšā
hya letadi mme ya re ka se a be
tseba scobane o swanetše xo tla bolawa
a tseba maano a xo thšaba. A re
mohla a tseba scobane o swanetše xo
tla bolawa a tseba bošexo mo a
beseo a dula xona (Thlathaxanya) a
thšabele xa Mothiba mo a tsebieng
xobane a ka sete a tla a swarwa
ke motho. Kasobane mothšabi a aela
nota o pholosa. Ba re: o tswala o
kholohoni.

465

K34/26

Molao wa bonane. Ke wa se re
 Mosadi o a swanela o o tšona
 lešaking kaobane ke sebile
 tlape o na le malwetši e mantši
 e jitelang diksonjo. Kane diksonjo
 aita šohla, ka ke diksonjo di
 ka hulwa ke manaba ooba
 mahlohlomi.

Ho beba o ka Kxosi.

Ke setšaba se bona oobane Kxosi
 ya šona e tšofetše o a e sa
 tšeba ke ditšhetšo tša nasa; ka
 be ba e laela se re e fe ngwana
 e yona boxosi. Ho a swanetšeng
 o tšeya setulo sa oacewe.

Ke Kxosi e dumetše, e tla hitše
 baksonana kamotla ya re: monwa
 waka se nang mang a a tšeya boxosi
 ma ke tšofetše. Ka o ijalo ke se re
 monwa wa oaxwe ka lona lebaka
 le o tla ba a tšeba ditšhetšo kamotla

465

K34/26

Tsa boxosing

Monwa seba merosi wa kosoši ya
yo a tlase tšing boxosī o tla laelwa
xone a tšenē ka ntlong a hwe a
bona kosoši letšatšē Kamoka, mnae ka
le le latelang o tla tlase le batata
ba sešwē a yo tšama a bona
masošī a mungwe o tla balelwa
dikwedi xone ka kwedi e keto
o be o boile mone xae.

Ka yona kwedi ye, kassī e
swanetšē se hwae xone le motata e
moxole wa yona (se jodi sa kosoši).
Mme se kosoši e hwile, ba tla e
bua sefahlešo sa yo yona ba se
phutha mme ba se apiša thata ya
khatole seba lexapa.

Mohla ngwana wa yona a boyang
o tšile se bula ntle yea tšatše
a hwileng ka xone se yona. feela se
a se ya swanilang xone se dina ke
se khunupulla sefahlešo sa moho (kosoši)
o tla o hwetšā se šetšē se phuthilwe
ka molas.

mme e tla re oca a bute nts
yela. botsoomana ba tla ba
mmontshisa mokosona wa sefahloso
sa tatawê. ke scora a tla oca
thoma xo bitlwa thobela ka
lona letšapiri les.

De Kxosi e hwile lenyasa,
batho ba tla tseliswa scora e a
lwala mme se e setse e bolokwe
ke scora batho ba tla se tselwa
xobane Kxosi e hwile.

Dikxosi kamoka di bolokwa
Kadimong. Xabe Xona mo badimong
xa se ke se ya motho le motho
o le mong.

Badimong xa Kxosi ye ngwe e
Msimanyana e mongwe wa matoto
o kile a ya. Mme se se iang sa
mtlaba kuw ke se a ile a sitwa
sitwa se tloxa a beya a fitša
maršatši a dutse scora mo.

Se se mo mataditšing. Kudu-kudu
ke sa a be a bona dijō ka

465

K34/26

Mwanalo feela mothe ya a beko a mo
 fa tona a se ya moond o be a
 e ja mapi masobe le dimama -
 xane a a belwa le xaso a bile a
 anana le mava la dipela

O be a nobafa ka dintlong yoo
 a e hweditsang

Ses se thabetseng batho, le xone
 boile a xametswe kadiu e etswa
 a be a belwa xone o be a ija
 tsa monona.

Fatasenê o ile a nthisa kaone
 ya se ya phuphutha xone ngwanu
 wa xacwê a boye ka.

Le lehona fele mo se ya thōaisa

M. T. S. Kagobaya
 Verfontein Ruthersm's the
 mentz Halt
 Private Bag
 Pieterburg

End S. 465.